

Vad är en Trädgårdsfest?

Rea Nääppä

**Examensarbete för Hortonom(YH)-examen
Utbildningsprogrammet för landskapsplanering
EKENÄS 2011**

BACHELOR'S THESIS

Author: Rea Näappä

Degree Programme: Landscape Planning and Design

Supervisors: Elina Regårdh

Title:

What is Included to the Garden Party? / Vad är en trädgårdsfest?

Date 12 December 2011 Number of pages 28 Appendices 2

Summary:

In this thesis I describe our natural instinct to see different elements in the garden. The purpose of this work is to establish the physical and mental items we include in a garden party. Which are these items?

From this work you can see that the elements which create the atmosphere in the garden are the same no matter if it is a big garden or a small one. If you like to create a nice atmosphere you need only four basic effects.

The work is based on responses to a questionnaire that was arranged in autumn 2009 at the Helsinki VIHETERTEK fair.

As of the answer you can read that we need the nice atmosphere round us whenever we are together. When you integrate the mental and physical aspects collectively you are closer to making a perfect social gathering to your friends for your friends only or for yourself.

Language: Swedish Key words: garden, a friendly atmosphere, lighting

EXAMENSARBETE

Författare: Rea Nääppä

Utbildningsprogram och ort: Landskapsplanering Ekenäs

Handledare: Elina Regårdh

Titel: Vad är en trädgårdsfest?

Datum 11/2011 Sidantal 28 Bilagor 2

Sammanfattning

I mitt examensarbete ligger fokuset på att illustrera vår förmåga att se de olika elementen i trädgården. En trädgårdsfest är inte bara en fest för gäster, utan en helhet av många olika delar.

Arbetets syfte är att utreda, vad som fysiskt och mentalt hör till en trädgårdsfest.

Materialet kommer från en enkät som gjordes 2009 på trädgårdsmässan VIHERTEK i Helsingfors med trettioåttio personer samt OmaPiha 2010.

Av resultaten kan man läsa att det hör många grundämnena till festen. Det däremot är inte skillnad på om de är en stor gård eller en liten, mycket folk eller bara en.

Språk: Svenska Nyckelord: Trädgård, fest, atmosfär, belysning

Innehållsförteckning

1	Inledningen	4
2	Trädgården gottgör våra känslor	5
3	Förr i tiden	5
4	Trädgårdens gestaltning	7
5	Material som gör trädgården	8
6	Takets och planets mening	9
7	Golvet har sin mening	10
8	Materialen inverkar	11
8.1	Färgerna i trädgården	12
9	Orsak att hålla fest	12
10	Trädgården som ett festställe	13
11	Fridfullt ställe	14
12	Ljus i trädgården	15
13	Metoden	17
14	Undersökningen	17
15	Resultaten presenteras	17
16	Analys	20
17	Svar på frågan	23
19	Diskussion	23
20	Min butik	24
21	Obesvarade frågor	25
	Källorna	26
Bilaga	Ursprungliga förfrågningen svenska, finska	2

1 Inledningen

Trädgårdsfest är ett ord som de flesta har hört. Många har själva varit på en trädgårdsfest men inte alla ändå har de flesta någon association till den.

Jag blev intresserad av att skriva om en fest i trädgården. Har man hållit fester förr och vem höll dem och vad var viktigt? Vad kan möjligen ingå i en individuell fest? Hurdana känslor eller tankeanknytningar får man av ordet trädgårdsfest? Vad är viktigt i trädgården och är det möjligt att pryda trädgården? Vilka grundläggande ting bör observeras när man ordnar fester?

Fokusen för mitt arbete är att klarlägga möten som hör till trädgården och kanske ur denna synpunkt använda det som en vägledning till att hålla bjudning.

Syftet med examensarbetet är att stöda också min företagsaffär som heter Reas TrädgårdsFest som jag startade 2009 på hösten.

När man vill hitta "känslan" i trädgården börjar man ofta med att planera växterna. De är viktiga, men inte allt. Till mitt källmaterial hör därför både historia, trädgårdsböcker om designing, trädgårds- tidningar, planering och examensarbeten av landskapsarkitekter, sociologi, trädgårdsmästare slutarbeten samt hälsoaspekten, musik och färg samt så naturligtvis mat och dryck.

Dessutom gjorde jag en gallup hösten 2009 i Mässhallen med trettioåtta personer på VIHETERTEK - mässan och Oma *Piha* - mässan våren 2010.

2 Trädgården gottgör våra känslor

Fast trädgårdarna är mindre har man börjat inse att det sociala livet blomstrar upp speciellt under sommaren. Det är i trädgården som man lätt kan slappna av speciellt under sommartiden.

I den gröna omgivningen är det lättare att uppnå välmående både på den mentala och sociala nivån. Brådskan lättar och välbehaget ökar och man känner sig i balans (Taka-aho 2005 s.9-10).

I flere undersökningar har det bevisats att trädgårdarna samt parkernas inverkan på människor är också fysiskt och inte bara mentalt för blodtrycket minskar, fokuseringen ökar, rastlöshet och spänning lättar, man mår helt enkelt bättre (Rappe, Linde'n, Koivunen, 2003 s.25).

Utemiljön ger en estetisk helhetskänsla samt en växelverkan mellan den fysiska och den visuella värden. Man upplever trädgården subjektivt, genom sina egna erfarenheter, och från tidigare interaktiva känslor som man har fått (Halla 2003 s.12).

Vi människor tolkar vår omgivning reflexmässigt både i känslan av fara samt i säkerhet. I trädgården känner vi den positiva känslan och där avtar muskelspänningen samt stressen för vi känner oss trygga (Gabrielsson 2007 s.7).

3 Förr i tiden

Nuförtiden kan vem som helst hålla fest i sin trädgård, men förr, på 1800-talet var det mest borgare som höll fester sinsemellan. Villorna städades ut och in på våren så att herrskapet hade det fint när de kom på början av sommaren. Då var det sociala livet som hetast (Museiverket 2009).

Det var en hederssak att allt gick rätt till i trädgården samt i hushållet. Husmodern ville visa åt mannen att hon kan hålla ordning med pengarna som hon fick för husets underhåll. Måltiderna samt det sociala livet var på husmoderns ansvar (Persson 2008 s. 39-40).

Det var hon som bjöd gästerna till 'Villornas' trädgårdsfester och höll reda på att man gjorde återbesök. Hon såg till att rena dukar och bästa porslinet var framdukade och trädgården var i skick.

De rätta personer som bjöds var handelsmän samt andra borgare. Födelsedagarna firades med släktningarna och vännerna ute på gräsmattan. Gräsmattorna var bra skötta för det var meningen att man skulle kunna spela eller leka där (Pohjamo 2003 s 27-30,38-39).

I början av 1800 talet började man bygga villor i Helsingfors. T.ex. Nikolai Sinebrychoff lät bygga en bostad åt sin familj i centrum vid Bulevardgatan år 1836 och palatset blev färdigt 1842, en typisk handelsmans hus med en inramad trädgård för familjen. Där höll man fester med aktivt societetsliv i övre våningen samt i trädgården. Parken öppnades för den allmänna publiken på söndagarna och stängdes på kvällarna (Donner & Eskola 2008 s. 82-84).

Parken var geometrisk stil byggt på bergen med tre dammar,vyavsats, paviljong och blomrabatter och senare anläggde man växthus samt iskällare för ölbryggeries behov. På den tiden strävan var att uppfostra det vanliga fattiga folket och därför lät man de använda parken som njutnings skäl (Helsingfors stad 2008).

I Helsingfors fanns liknande allmänna ställen för fester i Brunnsparken. Där höll man fina fester samt musikframföranden för herrefolket, tills koleraepidemin (1848) skrämde bort badgästerna.

Sedan när den finskhetsidealet var som högst höll man fosterländska fester i parken och studenterna började hålla sina förstamajfester i parken dessa traditionen har hållits till denna dagar (Museiverket 2009).

Till villorna ledde alle'er med höga träd eller buskar och de mäktiga fasaderna hade ofta fina blomrabatter som välkomnade gästerna. Man har beskrivit att man 1800-talet i prästgårdarna, herrgårdarna och rika bondgårdar började satsa på prydnadsväxter i de fina trädgårdarna varifrån modet spred sig till de vanliga folkets trädgårdar också (Alanko & Kahila 1994 s.56-58).

Herrgårdarnas och villornas prydnadsträdgårdar imiterades. Man började pryda allmänna ställen såsom järnvägsstationer, folkskolor, fängelser och sjukhus med

blommor och träd och man satsade på parkerna också (Häyrynen & Alanko s.15-25).

Det sociala livet hade sin glanstid på 1830-talet när ryska militäret höll semester i Helsingfors och höll där fina fester till vilka kända personer kom för att träffa varandra och visa sig med de intellektuella och kända personerna (Karisto 2001 s.95).

De var inte endast bättre folk som firade semestrarna ute i naturen, det gällde också arbetarfolket. T.ex 1945 hyrde det politiska partiet SKDL Kalvöns (utanför Helsingfors)nordsidan för sina medlemmar. Där gick det sociala livet ut på att man höll talkon samt fester och idrottstävlingar. Det viktigaste var att sommarstället var en motvikt mot det tunga arbetet (Linna 2006).

4 Trädgårdens gestaltning

Grundelementen i trädgården är det samma som i lägenheter, nämligen golv, tak,väggar och rum. Taket skyddar och väggarna i trädgården urskiljer eller avgränsar omgivningen och markelementen leder oss.

I trädgården kan man tänka sig att ha lika stor ambition att åstadkomma en rumslig arkitektur, alldeles på samma sätt som i byggnadsarkitekturen (Jonsson 2008 s.10-16).

För att återhämta oss från all information utifrån som vi tar emot omedvetet i vardagslivet krävs det att vi vistas i omgivningar där vi inte behöver sortera informationen.

När man koncentrerar sig på aktiviteten i trädgården stimulera vi av omgivningen. Det finns fyra egenskaper i trädgården som man kan tillämpa och de är vild, artrik rymd och rofyll,vilket innebär att gården är en rekreativmiljö för olika personer oavsett huruvida deras hälsotillstånd är (Gabrielsson 2007 s. 9-12).

Gården ska också vara lätt tillgänglig och användbar, ett tillägg till ditt hem. När uterummet anläggs så att det hör ihop med byggnadens struktur ger det en samhörighetskänsla. För att bostadsgården ska ge upplevelser är det bra om den innehåller fyra olika områden såsom vardagsrum, lekplats, mötesplats och

utsiktsplats. Då stöder helheten den estetiska, sociala och ändamålsenliga uppfattningen i det vardagliga livet (Kull 2009 s.7-9).

Gården är bra att avgränsas mot omgivningen för då skapar det känsla av trygghet. Därför ger helheten i trädgården en estetisk, social och ändamålsenlighet i det vardagliga livet

Sist men inte minst är trädgården också en personlig utsiktsplats som kan förväntas vara välskött och inramad av växter när man tittar genom fönstren (Palmstierna & Johanson 1999 s.10).

Det är också bra att använda naturenliga element i trädgården och undvika att gömma de gamla med något modernt (Wilska 2008 s.69,-87,-94). För att få gården och huset att höra ihop är det bra att använda olika växtarter för att lyfta fram samtidigt husets karaktär samt balansera miljön (Svensson 2008 s.5-8,21).

5 Material som gör trädgården tilltalande

När man använder vertikala linjer t.ex. träd, och höga ställningar, så lyfter de upp blicken vilket skapar rymdhetskänsla. Viktigt är att inte inrama gården med för höga väggar heller för de kan ge en hotfull eller motsägande klaustrofobisk känsla (Jonsson s.12-13).

De horisontala linjerna åstadkommer rörelse på marknivån och skapar en känsla av ostördhet (Viista 2011 s.12-15).

När trädgården har dessa vilda, artrika rymdliga och rofyllda element så skyddar det gården mot buller och skapar en lugn tysthet. Det är också bra att ha blomstrande växter för annars kan omgivningen bli färglös och trivseln minskar (Jansson 2008 s.29-32).

Då man kombinerar knähöjdsväxter med högre växter i bakgrunden kan man smidigt leda blicken uppåt. Om man förväxlar klätterväxter med höga och låga växter får man en bra effekt. Därtill ger de en bra blandning om man har tillverkade föremål med, så ser det naturligare ut (Heiskanen 2006 s.28).

Gården får inte heller vara för välvårdad. Mångfalden är det som ger oss olika stimulans av doft, syn och hörsel när fjärilar, insekter och fåglar sjunger samt igelkottarna prasslar i trädgården (Palmstierna Johanson 1999 s.50).

En öppen gräsmatta är fint för att sola sig eller spela, och den knyter delar av trädgården ihop. Men gräsmattan borde inte ta för stor del av gården. Gräsmattan kan t.ex. anläggas så att den följer blombänkarnas kant som ett band där det är lätt att spatsera och njuta av blomningen (Alanko & Kahila 2001 s. 47-48).

Växternas användning är viktig för med dem kan man skilja trädgården i olika rum. De fungerar också som staket och bakgrundselement. Utomstående kan inte se in i trädgården och växterna dämpar vind, damm och buller. Växternas funktion som prydnad skall inte heller glömmas bort(Heiskanen 2006 s.24).

När man definierar trädgården med olika rumsdelar framhäver man en rik tilltalande trädgård där den vertikala och horisontala miljön med omslutningar och öppenheten ger åskådaren en längtan att upptäcka mer. Där det finns öppna vyer får de betraktaren att uppfatta naturscenen och man kan känna sig trygg (Blomqvist 2009 s.7-10).

Om det i trädgården finns ovårdade och ensidiga växtval så stimulerar de inte ens känslor och stämningen är inte bra. Trädgården ger inte heller inspiration till barnlek (Olsson 1998 s.65-67). För att skapa omväxling i trädgården är det bra om vegetationens allmänintryck ändrar sig med årstiden (Pohjamo 2003 s.86).

6 Takets och planets mening

Jonsson ref. (Simonds 2008 s.11) säger att; om trädkronan och grenarna är på en viss höjd bildar de ett tak som ger oss en föreställning om att vara beskyddade. Om trädgården är en öppen plats utansidor eller tak känner man sig lätt obehaglig under den öppna himmlen.

Med med vegetationen kan man frambringa en enhetlig yta som går ihop med basplanen vars rörelseriktningen antingen bestämd eller obestämd. När man vill åstadkomma en mötesplats ger en rund eller kvadratisk plan, som är en statisk plats, samhörighetskänsla jämfört med en dynamisk, avlång plan som gör vägen till något ställe såsom en korridor (Jonsson 2008 s.11).

I trädgårdens design kan man sträva efter att besökarna får olika sinnesstämningar. Genom att använda olika slags växter med olika strukturer samt färg skapar man kontraster som erbjuder en harmonisk upplevelse åt gästen. T.ex. med hjälp av vattenelement, fast ett litet sådant får man en lugnande effekt och det får oss att höra stillhet (Blomqvist 2009 s.15).

Med klättrväxter som kliver längs en ställning eller växer över en pergola skapar man också ett tak som ger skydd (Thell 2006 s.9).

De dominerande grundväxterna såsom träden samt buskar som silar ljuset får utrymmet att kännas större. I en liten trädgård kan ett småväxt träd skapa en storhetskänsla (Viista 2011 s 14-15).

7 Golvet har sin mening

Det är "golvet" som bestämmer rummets (trädgårdens) dimension och formen. Därför är det viktigt att man planerar väl och tänker grundligt på hurudana materialen bör vara. Basplanen bör vara sådan att om det behövs kan barn leka där och den är lättskött i olika förhållanden såsom regn och snö (Kivelä 2005 s.8).

Basplanen på gården ger förutsättningar för fantasin om materialet och formen stöder funktionen. Om man vill använda bord och stolar för samvaron så ska markmaterialen vara jämna (Ritanen-Närhi 2010).

Öppna vyer får oss att känna oss trygga och uppleva välbefinnande (Blomqvist 2009 s.7-10).

Gångarnas material ger olika resonans beroende på av vilket material de är. Basplanets material påverkas av hur man kommer att använda det, bör det vara jämt, hårt, varmt eller är det meningen att man kan gå där barfota? (Kivelä 2005 s.6).

När det finns en välskött fri gräsmatta så förstärker det lugnet. Med mossa, marktäckare eller singel, som är vanliga material i Japanska trädgårdar, kan man också få samma rogivande stämning (Jonsson 2009 s.11).

En kurvig led med nya intressanta punkter på en kort sträcka ger olika upplevelser, speciellt när man går långsamt. Edit Ugrais kallar det frimärkesfilosofi. Hon anser att det borde utnyttjas mera än vad man gör i dagens läge (Olsson 1998 s.244).

Hennes ide'er kan man lätt tillämpa,t.ex ett stort, steg- sten vid vägskälen som fungerar som en viloplats där man kan stanna för att iakttaga miljön runtomkring (Kawaguchi 2004 s. 47,53).

8 Materialen inverkar

Materialen, formen samt färgen inverkar på den uppfattning som man får av platsen. Partanen Sa. har planerat ett arbetsställe där hon har använt samma regler som man använder i trädgården.

Med textilier, såväl som med trä, skapar man en varm, mjuk upplevelse men om man använder järn, betong och sten blir tolkningen kall (Partanen 2010 s.30-32).

När man vill dekorera små och smala trädgårdar är det avgörande att använda ljusa eller blågröna färger, speciellt om bakgrunden är mörk. Genom att använda ljusa färger upplever man trädgården som större (Heiskanen 2006 s.16-19).

Ytornas skiftning uttrycks med hur den reflekterar ljusstrålning. Matta ytor och ojämnheter bryter ljusstålarna åt olika håll så att man kan se skillnad på olika fronter. En skrovlig bark reflekterar på annorlunda sätt än en våt asvfalt eller blank yta. Vått återkastar mer än en torr, mörk yta. För att kunna urskilja stället där vi befinner oss krävs det rätta ljuskällor, för då kan vi observera mönster, djup, former och strukturer av de skuggor som ljuset skapar (Yster 2006 s. 8-9,12).

Då man ljussätter trädgården med konstgjort ljus bör man tänka på de fyra syften som man önskar uttrycka med det. Ljusnivån som ska finnas för att vi skall kunna uppfatta omgivningen hör till säkerheten. Det tredimensionella ljuset åstadkommer djupo och det selektiva ljuset ger oss upplevelser. Ljusen skapar dessutom stämningar och känslor (Hjalmarsson 2007 s.15).

8.1 Färgerna i trädgården

Kontrasterna från olika texturer såsom växternas storlek form, blad och bark inverkar på stämningen i trädgården fast färgen är ändå alltid en personlig tolkning (Viista 2011.s.16-21).

Färgerna förekommer aldrig alldeles ensamma, utan andra toner i närheten ändrar dem. Också ljusförhållandena på materialen och ytan inverkar på färgernas djup (Heimonen 2009 s.30).

Det är inte bara blomningen som ska vara i huvudrollen, utan också helheten såsom tidigt grönskande, lysande höstfärger och dekorativ blomning, stammens fina struktur, frukterna och bladverket (Palmstierna & Johanson 1999 s.62).

Med vita eleganta blommor förstärker man de färggranna blommornas ton och de lyser de bäst i de mörknande kvällarna medan den gula och röda färgen ger energi i solljuset (Oikkonen 2011 s.16-19).

Om man använder endast huvudfärgerna blå, gul och röd så åstadkommer man en stark dynamisk stämning. Valörkontrasten gör mörkare färger och andra färger motsvarande. Ljusa nyanser ger i stället känslan av att de mörka färgområdena är större (Viista 2011 s.17-21).

Med växternas färg kan man också betona olika ting i trädgården. Den kalla blåa färgen är lugnande och skapar en känsla av utrymme, som försvinner i klart ljus.

9 Orsak att hålla fest

Etzioni (2004 ref. Luotonen 2008 s.11-12 , fritt översatt från finska) säger att festdagens och ritualernas funktion är att bjuda alla ihop för samhörighets skull, för att förstärka känslan av gemenskap.

Ezioni (2004) delar festerna i två olika slags kategorier, beroende på deras gemensamma roller. Den första kan kallas upprepade fester (recommitment holydays) då man förstärker de gemensamma värdena och uppskattar ceremonier. Den andra typen av festet kan man kalla fest för avkoppling (tension management holydays) där man indirekt förstärker gemensamma förväntningar.

När man vill hålla en fest så börjar den goda stämningen redan med att man planerar och förverkligar egna personliga fester för sina vänner eller släktingar. Meningen är att ha det trevligt, inte bara under festen, utan också när man förverkligar dem (Barnholt & Knutsen 2009 s.1).

Vid förberedelsen är det bra att ta med de olika upplevelser som trädgården bjuder på såsom former, lukter samt färger. Eftersom man vill att regnet inte ska förstöra festen så är det bra att ha en festtält, ett segelduk eller ett markistyg som spänns från huset vägg till en stolpe eller ett träd (Kivelä 2005 s.8).

Alla dessa upplevelser ger en positiv känsla åt besökarna, fast det kan finnas gäster som inte ändå känner sig bekväma i festmiljön (Blomqvist 2009 s.8).

Att fira studentfesten i trädgården är rätt så vanligt. Också midsommarfesten firas ofta ute på landet i trädgården. För att undvika spänningar är planeringen av festen viktig. T.ex femtio-sextio-års kalas, som är mer värdiga fester, håller man för släktingar och vänner (Ahti m.fl. 1981 s. 4-62).

När man delar in trädgården i rumsdelar, framhäver man en rik tilltalande trädgård där den vertikala och horisontala miljön med omslutningar och öppenhet ger åskådaren en längtan att upptäcka mer. Öppna vyer får betraktaren att känna sig trygg (Blomqvist 2009 s.7-10).

När värdfolket har bemödat sig om att snygga upp trädgården känner sig gästerna välkomna till festen (Kawaguchi s.47).

10 Trädgården som ett festställe

Gabrielsson (2007 s.20-21) får ide'er hur man kan inreda i trädgården före festen. Före festen kan man fast skaffa eller bygga ett bågvalv, som inte alltid behöver vara vid in,- eller utgången. Placera man skärmen fast mitt på gräsmattan kan gästerna känna sig nyfikna.

När vi är på ett livligt ställe med flere människor, bilar osv. måste vi sortera mer information och vara koncentrerade jämt (Blomqvist 2009 s.12). Då är trädgården en bra plats för en utfärd, där vi spontant ägnar vår uppmärksamhet åt naturen, för det kräver ingen energi av oss.

Alanko (2001) rekommenderar också att platsen där man vistas bör vara lite avskild så att man inte sitter helt öppet (Alanko 2001 s.132).

Beställ eller låna servisen och boka någon som serverar under festen. Små tillbehör kan gömmas. Hämta stolar från skjulet samt några mindre bord där man kan placera tomma tallrikar eller glas/kaffekopparna.

Röj också ett utrymme för ytterkläderna och några filtar till kvällen om man sitter ute. Det är bra att man nämner i inbjudan vilket tema har (*Vett och etikett* 2011).

Borden placeras stadigt, klädda med en stor bordsduk eller hängande lakan ända ner till marken. Till dekorerings kan användas t.ex. kottar, kvistar, sten, glasbitar i färg, blomarrangemang, ljus. Påfyllningen bör också ske lätt så att man inte behöver gå långa vägar till köket (Ritanen-Närhi 2010).

När man bjuder alkohol ska det alltid finnas också alkoholfria drycker med (Valio 2010).

Om kökverksamheten är ute så ha helst en tydlig bakgrund eller fritt växande buskar, perenner och småträd i olika nivåer. Om man har ett väggskydd så räcker för väggens höjd hundratjugo centtimeter, då känner man sig trygg (Heiskanen m.fl 2006 s.26-28).

Då man grillar ute är det bra att man i närheten har plats för uppläggningsfaten, kryddorna, möjligtvis ved, grillkol, lite vatten, hushållspapper och en skräpkorg. Grillningsplatsen skall vara okomplicerad och funktionerna bör vara lätt gjorda (Hellberg 2009 s.15) Maten skall vara lätt att äta fast bara med gaffel, all inte för invecklad för ofta är utrymmena begränsade.

11 Fridfullt ställe

Ett rogivande element som har använts i århundraden är vattnet i trädgården. Vattnet har en meditativt njutningsrik uppgift. Om det i trädgården finns lite rörligt vatten så får det oss att höra tystnad. Men om vattenbruset i vattenfontän är för högljutt så blir vi irriterade när naturens egna ljud försvinner(Alvaker 2008 s.27-29).

Beroende på växternas bladverk så är resonansen tillsammans med vattnet behagligt att lyssna på, speciellt i regnet. Rogivande effekt kommer också av prasslande växter vid vindens bris genom växterna. Ljudet kan vara en naturlig grundakustik (natural soundscape) som en bas till alla de andra ljuden. Dessa ljud lyssnar man inte medvetet på och ändå påverkar de hur människorna är eller uppträder (Honkonen 2008 s.21).

12 Ljus i trädgården

En stor fråga är vad som är ljuset som vi ser? Ljuset finns i olika våglängder och människorna ser det synliga genom ögat som fungerar som en kamera. T.ex. våglängdens strålning får oss att se regnbågens olika färger.

Vår hjärna behöver ljus, för i mörker börjar den producera melatonin som gör oss trötta. Ljuset ger oss också upplevelser och vi kan bättre uppfatta omgivningen kring oss (Hjalmarsson 2007 s. 7).

Genom att rikta ljus på olika sätt får man fylligare eller ljusare kontrastvägg beroende på vad bakgrunden är. Allt levande i naturen påverkas av strålnings-spektrer.

Allt slag av ljusspektret tillgodogörs inte av växterna, endast den blå och röda delen. Därför uppfattar vi bladen som gröna och när klorofyllet har försvunnit blir bladen bruna (Arvidsson 2006 s.6).

I trädgården har vi massor av olika gröna nyanser och växterna använder olika former av våglängd på olika tider av dygnet (Pocock 2009-10 s.1).

Genom att planera väl kan vi inverka på hurdana ljusförhållandena blir (Viista 2011 s.10). Ljusets placering kan lyfta fram fasaden.

Då vi belyser trädgården med konstgjort ljus bör man tänka på det fyra avsikter som man vill uttrycka med ljuset. Det första är visibilitet att vi kan uppfatta omgivningen.

Dimensioner skapar tredimensionellt ljus så att vi uppfattar djup. Det selektiva ljuset ger oss upplevelse av atmosfär ljusen och används för att skapa toner och

känslostämningar. Det viktiga är att entrén och gångarna är bra upplysta med varmt, mjukt välkomnande ljus som är lagom starkt för att visa vägen, men utan att blända. I trädgården är det bra att tänka på hur det kommer att se ut inifrån huset (Hjalmarsson 2007 s.15, 32-33).

Tillsammans med osynliga tekniska ljusarmaturer minskar man ljusföroreningen samt lyfter man fram miljövänlighet på olika ställen för stadens invånare i Jyväskylä. Här har man börjat med projektet *Ljusets stad* där man har en generalplan av ljus som lyfter upp stadens gamla, arkitektoniska pärlor samt skapar tryggheten och välbehag under den mörka tiden av året (Järvinen 2011 s.11).

Viktigt är också att det i trädgården finns ljus under den ljusfattiga tiden på hösten och vintern. Det är bra att man väljer träd eller buskar som släpper igenom ljus (Svensson 2008 s.22).

När vintern närmar sig och dagarna blir kortare riskerar vi att bli deprimerade eller insjukna i vinterdepressionen. Då tackar vi nej till alla sociala tillställningar och bjudningar.

Många har lindriga symptom eller sen vänjer man sig bara vid att allt går lite långsammare på vintern. Därför är inomhus ljuset viktigt liksom att det är av rätt styrka, rätt våglängd och är jämn spritt (Björck 2011 s.1).

För att få en bra kontrast i planteringen under alla årstider är färgsammansättningen och förhållandena mellan ljus och skuggan ett spel mellan luftighet och kompaktet. När det finns flikbladiga varianter av träd så släpper de mer ljus än helbladiga av samma art.

För att få karaktärerna fram är det bra att använda olika sorters växter i planteringen, då kompletterar och förstärker de olika kontrasterna varandra. Trädens lövtak ger olika färg, form och storlek och skira boklöv ger ett skimrande grönt ljus och asken en gulkrone på hösten (Widman 2006 s.16- 33).

När man börjar bygga nytt är det bra att man tänker på hur utebelysningen kommer att se ut, för då klarar man sig med lägre kostnader. Eventuellt kan man skaffa billigare lampor för att testa ljusförhållandena med att ställa lamporna på

olika höjd bakom stenar eller buskar. De är bra att påminna sig själv om att tänka på hur det ser ut med ljusen(Wennerström 2011).

Det är bra att också kontrollera energimärkningen som anger hur mycket en lampa förbrukar. För att kunna välja rätta typs lampor är det bra att fråga ljuse experter vilka som passar bäst för omfältsljuset både inomhus och utomhus.

Sätt hellre flere ljuskällor som belyser specifikt något, än att belysa hela tomten med några enstaka ljus (Nemie 2011 s.31).

13 Metoden

Metoden vilken jag valde för mitt arbete var kvalitativ och fungerar som en empirisk grundforskning. Ide'n är att kunna planera fester och kanske kunna ha en möjlighet att ändra attityderna till trädgårdsfester.

I den här resultat kvalitativa forskningen är strävan att kunna ge ramarna till en uppfattning om festens innebörd. Öppna våra ögon för lugnet och förhållandena mellan oss själva och vänner, bekanta samt naturen.

14 Undersökningen

Min undersökning gjordes på våren 2009 i Trädgårds -Mässhallen i Helsingfors och på Oma Piha- mässan 2010 våren. Där delade jag ut frågeformulär åt 38 personer, både män och kvinnor. Frågorna var uppsatta på det sättet att människorna hade möjlighet att ge korta men fria svar, även mera förklarande. Det flesta av svaren (trettiofyra) var på finska, som jag har översatt.

15 Resultaten presenteras

Enkäten besvarades mest av människor i åldern mellan 35-55. Av de svarande bodde tjugotre i egnahemhus och resten i höghus eller radhus. Kvinnorna var mera aktiva än männen att använda tilläggs termer i svaren. Allas svar hade liknande ord trots allt.

Tabell 1

1 Det första jag gjorde var att jag läste svaren noga igenom och delade alla svar i åldersgrupper och kön.

2 Nästa steg var att hitta liknande ord i svaren för att kunna räkna och jämföra dem.

3 Sedan efter att ha hitta motsvarande ord räknade jag dem samt grupperade i fyra likabetydande ord.

4 Av orden kunde man bilda sig en helhetsbild som analyserades.

Meningen var att få en uppfattning av människornas reflexion om nödvändiga beståndsdelar som behövs i trädgården för att åstadkomma en lyckad fest.

Tabell 2

Frågeformulären för enkäten 2009 på VIHETERTEK - mässan

- 1** Har gårdens prydlighet någon inverka på feststämningen?
- 2** I vilka samband håller man trädgårdsfester eller skulle kunna hålla fester?
- 3** Vad gör en fest lyckad?
- 4** Med hurdana växter kan man inverka på festen?
- 5** Vilka grundläggande saker bör finnas på festen?
- 6** Hur inverkan trädgårdens storlek till att hålla en trädgårdsfest ?
- 7** Vad har trädgårdens form för betydelse, exempel?
- 8** Kan man inreda trädgården, med vad, ge exempel?
- 9** Jag håller inte trädgårdsfester, varför?
- 10** Hurudan betydelse har belysningen för feststämningen?
- 11** Vad annat kommer du på av ordet ?
- 12** Vilken slags kost hör till trädgårdsfesten?

Tabell 3

Förfrågnings tabell av svaren

Har trädgårdens prydlighet någon inverkan på feststämningen					
1	såklart	absolut	förstås	naturligtvis	38
I vilka samband håller man trädgårdsfester					
2	vad som helst 27	familj fest 18	födelsedag 13	bröllop 9	67
Vad gör en fest lyckad					
3	atmosfär 12	miljö 12	servering 18	individer 16	58
Med hurudana växter kan man inverka på festen					
4	stiliga blommor 17	färggranna blommor 16	årstiden växter 7	snitt/kruka 4	44
Vilka grundläggande saker bör finnas på festen					
5	mat 20	vänner, atmosfär 12	växter 8	belysning 7	47
Hur inverkar trädgårdens storlek till att hålla en fest					
6	beror på bjudna 24	ingen betydelse 8	liten mindre gäster 5	intim 2	39

Tabell 4

Enkätens fyra mest använda ord för att beskriva en trädgårdsfest

Fråga nr. Fyra mest använda ord Antal svar

Vad har trädgårdens form för betydelse						
7	ingen betydelse 16	inverkar på hurdan festen är 7	funktionen 3	inte för labyrint 2	28	
Kan man inreda trädgården med vad, ge exempel						
8	växter blommor 15	bord, stol 14	belysning 11	krukväxter/snitt 6	46	
Jag håller inte trädgårdsfester, varför?						
9	tomma svar 31	har ingen trädgård 4	frun håller 1	har inte bara hållit 2	36	
Hurudan betydelse har belysningen för feststämningen						
10	mycket viktig 15	lykta 16	ljus 13	inte för starka 13	54	
Vad annat kommer du på av ordet						
11	glatt samvaro, bröllop 18	mat, dryck 7	tomma svar 10	vill gå på en 3	47	
Vilken slags kost hör till trädgårdsfesten						
12	lätt, bär, frukter 12	grillmat, allt går 6+6	sallad 6	kaka 4	vin, bol, öl, sider 11	45

16 Analys

I första frågan (tabell 3) som är en av de viktigaste, svarade alla trettioåtta personer att det mest betydelsefullt är att trädgården eller miljön där man håller festen bör vara snygg och attraktiv (Museiverket 2009, Persson 2008, Pohjamo 2003).

För att hålla fester nuförtiden har man inga bestämda orsaker. Nu tänker människorna, enligt enkäten, att det inte behöver vara någon speciell tillställning såsom det var förr (Donner & Eskola 2008, Museiverket 2010). Förr i tiderna ville man bara visa sig med de rätta personerna och ville man uppfostra och det fattiga folket (Helsingin kaupunki Rakennusvirasto 2008, Karisto 2001).

I andra frågan, nr.2, hade de flesta 27 svarat att det inte finns särskilda orsaker till att hålla festliga tillställningar. När man förr höll fester förstärkte man de sociala samhällsklasserna (Ezioni 2004 ref. Luotonen 2008). Att ordna en fest som gick fint var en heder åt villaägare (Persson 2008).

Svaren på i vilka sammanhang man håller trädgårdsfester var en överraskning. De traditionella högtidigheternas fester såsom dop och konfirmation, fanns inte på topplistan av de fyra mest använda orden. Svaren antyder att det inte är skillnad på festens mening bara man har en. Vi tycks ha liknande orsaker att festa som förr i herrgårdarna och bland de kulturella intelligenta fränsett att vi inte mera har så stora klass- skillnader.

I frågan 3 var 58 st. totalt som tyckte att miljön som är viktigast och inverkar på hur festen kommer att bli (Taka-Aho 2005, Gabrielsson 2007, Pohjamo 2003, Jansson 2008, Palmstierna & Johanson 1999, Jonsson 2009, Olsson 1998).

I anslutning till frågan 4 om med hurudana växter man kan inverka på festen, kom det fram att färgerna och snygga blommor har en stor inverkan i trädgården samt att höstens färger har en betydelse (Viista 2011, Oikkonen 2011, Palmstierna & Johanson, Hjalmarsson 2007, Heimonen 2009).

Fråga 5 gällde grundläggande saker och här är det maten, vänner, och atmosfären samt belysningen som 47 st. nämnde i den här frågan är det liknande svar som i man kan läsa i frågan elva (11).

Om storleken i trädgården, nr. 6, påverkade hur många gäster man kan bjuda på festen, men annars har storleken ingen betydelse.

I frågan 7, om trädgårdens form, tycker sexton att strukturen inte har någon som helst inverkan på festens gång. Flere av de professionella planerarna tycker trots det att det i trädgården är viktigt att man har använt trädgårdens former till nytta

för att åstadkomma mysiga platser (Blomqvist 2009, Alanko 2001, Gabriellsson 2007, Ritanen-Närhi 2010, Hellberg 2009).

I 8;nde frågan om inredningen ansåg 21 att växterna, färggranna blommor i krukor eller snitt är viktiga. Självklarhet var att bord och stolar skall finnas och belysningen har en viktig betydelse (Blomqvist 2009, Viista 2011, Jonsson 2009, Partanen 2010, Heiskanen 2006, Yster 2006).

Frågan 9 var tydligen inte bra formulerad för det blev trettioett (31) tomma svar av 38. Kanske svararna tänkte att det var en för personlig fråga att svara på, eller sen hade de inte funderat på saken alls tidigare och ville inte ägna för mycket tid på det.

På fråga 10 om hurudan belysningen bör vara tyckte 54 med beskrivande ord att den ska vara stämningsfullt med lyktor eller ljus som inte är för starka (Hjalmarsson 2007). Det är vanligt att man vill ha dämpad belysning eller romantisk ljus för t.ex. i mörker lyser blommornas samt omgivningens valörer bäst (Palmstierna & Johanson, Oikkonen 2011, Viista 2011).

Med olika ljuselement kan man uttrycka olika saker i trädgården under festen gång såsom skuggorna i trädens kronor eller grenarna samt vattenelementen som lyser lockande (Hjalmarsson 2007, Heimonen 2009).

Den elfte frågan gällde vad annat man kommer på av orden. Det kom tio tomma svar, men som i helhet berättar det att samvaron, atmosfären och maten är det viktigaste ändå.

I den här frågan kom det 28 svar som förklarade att de olika elementen som är viktigast är de det samma som i fråga 5. När man räknar ihop frågorna kommer man till att de 75 mest beskrivande ord som ska förekomma på festen är bland annat god mat, vänner atmosfär, växter i olika färger och mysig belysning.

Hurudan mat det ska vara i frågan 12 gav 45 st. svar som visade att trenden för mer hälsosam mat är viktigare än att man har grillad mat. Som Mattson-Sydner säger vill de flesta människor ha estetisk mat och när dukningen, belysningen med miljön är rätt smakar maten också bättre (Mattson-Sydner 2005).

17 Svar till frågan

Svaren på frågan vad en trädgårdsfest är får vi från svaren på frågorna nr. 5 och 11. I de två frågorna ser man en enhet och man kan tolka ut att de 4 viktigaste elementen såsom; god lätt mat, fin snygg grönmiljö med trevliga människor och mysig belysning bör finnas på en trädgårdsfest.

18 Diskussion

Jag vill få veta mer om trädgården och dess känslöbetonade sida. I teoridelen fick jag flere gånger aha-upplevelser som fick mig tänka på trädgården ur helt nya aspekter.

Kvinnor och män under trettiofem år märkte jag att kanske är inte riktigt i den åldern ännu att de tycker om att anordna trädgårdsfester eller också är orsaken att de inte bor i egenhemshus där de skulle ha utrymme.

Det kom mer och mer av olika element in, vilket fick mig att fördjupa mig mer i trädgården som en helhet av ett fenomen. T.ex. hade jag inte tänkt att färgen eller det naturliga ljudets osynlighet (Viista 2011, Heimonen 2009) påverkar på hur vi människor uppfattar en trädgård eller en fest.

De var givet att ljud och färger hör till, lika som en kopp kaffe eller te i det blåa stunden, men nu har de fått en ny, djupare mening (Alvaker 2008, Honkonen 2008).

Utomhusbelysningen med levande ljus och lyktor och bra placerade armaturer förlänger tiden som man vistas ute, samt inverkar på humöret. Här i Norden är det bra att börja upplysa gårdarna samt inomhuset under hösten och vintertiden. I enkäten kom det fram att vi vill ha det levande ljus som ger en trivsamt känsla både ute och inne (Björck 2011, Hjalmarsson 2007, Järvinen 2011).

Med frågan om trädgårdens storlek hade jag tänkt att människor skulle ha funderat på om det bara är i en större gård som man kan hålla fest. Men i svaren visade det sig att gårdens storlek har betydelse. Jag tycker att de är bra att

personerna tänker djupsinnigt och att man kan hålla en mysig fest på en liten gård eller i ett höghus också.

På frågan om varför man inte håller fester i frågan nio blev det många lika svar, nämligen tomma, trettioett stycken. Men å andra sidan i tolkningen uppfattar man att 27 av svaren stämmer med hela enkätens fyra viktigaste ord som är; atmosfär, människor, sällskap och mat. Så det var ändå inte så illa alls, för de här fyra elementen tycks vara det viktigaste för alla. Frågan var väl fel formulerat eller sen ville folk inte svara på frågan av personliga skäl.

Elfte frågan om vad för association som orden ger var viktig för mig. Jag ville ha mera känslomässiga svar här, men har uttryckt mig dåligt. Så fick jag tyvärr tio tomma svar och ändå visar det sig att de som svarade hade tänkt på samma ord som de andra i frågan fem.

19 I min butik

Här kommer det fram att om det kostar något att pryda eller ordna i trädgården så sparar många nuförtiden hellre än satsar på det. Kvinnorna är ofta de som inte trivs på sin egen gård. Först sedan när det är fråga om en större fest så satsar männen lite på att fixa i trädgården. Flere gånger har det kommit fram att män har lagat någonting till en fest och måste göra det på nytt sen om några år, för man ville inte offra pengar till att göra allt ordentligt. En hel del män som man har diskuterat med tycker också att det räcker att det finns en gräsmatta och allt annat är onödigt.

Ändå det är viktigt att man trivs i sin egen trädgård och inte får samvetskal över att det ser ruskigt ut. En trädgård som ser trevlig ut är grundläggande när man bjuder gäster. Det att träffa människor och kunna sällskapa tillsammans med vänner eller släktingar är viktigt för vårt sociala välmående.

Det räcker med att man kommer på en kopp kaffe eller teet och sitter i trädgården och njuter av sällskapet. Tillägg av god mat som man njuter av ute i det sköna med vänner och bekanta gör oss glada i naturen.

Växterna hör till all inredning också, ingen skillnad om det är ute på terrassen, balkongen eller kontoret. Helheten är det som inverkar mest på atmosfären.

När vi som ordnar (kvinnor) borde kanske också låta männen ta ansvar för saker och ting så skulle vi möjligen få nya friska idéer med i vår festplanering.

Tidigare var det samma sak, det var husmodern som skötte om att trädgården var prydd och snygg när gästerna kom och männen fick beröm för att gräsmattan var fin och rabattbänkarna var prima.

Om man vill komma undan med mindre stress så kan man offra lite pengar på att någon annan serverar eller snyggar upp trädgården. När någon annan gör allt färdigt så kan värdinnan och värden sällskapa med gästerna och kan sluta upp att jäkta.

Oftast är det ändå vi kvinnor som vill ändra eller få idéer över hur trädgården skulle bli mer trivsamt och lättkött. Fint väder i samband med studentfesten eller födelsedagen i trädgården kommer vi ihåg åratals efteråt.

En bra orsak att hålla trädgårdsfest är att det helt enkelt kan vara att det inte finns utrymme inomhus. T.ex. balkongen är ett extra rum i höghus, varför inte hålla en fest där? En gård som inte har tak eller väggar får dig att känna dig fri. Ute har man lättare att röra på sig mer naturligt än det att man rör sig irriterande fram och tillbaka inne i huset.

20 Osvarade frågor

Intressant skulle vara att veta varför jämförelsen mellan män och kvinnor att ordna trädgårdsfester är så olika?

Har vi kvinnor tagit över som en självklarhet för att vi bör ordna festen?

Har män överhuvudtaget ordnat fester och vilken orsak är då?

Varför har män en 'lat', likgiltig attityd till att syssla i trädgården?

KÄLLOR

Ahti, Heikkinen, Järvinen, Pauloff (1981). s.4-62 *Kotoinen pitopöytä Suomalaista silmänruokaa* WSOY Porvoo ISBN 951-0-10540-6

Alanko & Kahila (2001). s. 47-48,132 *Luonnonmukainen puutarha* 2.uppl.Kustannusosakeyhtiö Tammi 2001 ISBN 951-31-2079-1

Alanko & Kahila (1994). s.56-58 *Ukonhattu ja ahkeraliisa* Kustannusosakeyhtiö Tammi Keuruu 1999 ISBN 951-31-0325-0

Alvaker, K. (2008) *Akustisk trädgårds Konst* Examensarbete inom Landskapsarkitektprogrammet Landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap SLU Alnarp Sverige http://epsilon.slu.se:8080/Akustisk_trädgårds_konst (hämtat 25.2.2010).

Barnholt, H. (2006) 2upplaga Temafester.Tid för venner /Teemajuhlat aikaa ystäville ©2008 Werner Söderström Osakeyhtiö ISBN 978-951-0-34180-3

Blomqvist, E.(2009) s.12-18 *Ett designförslag på en helande trädgård till Hälsohuset i Båstad* Examensarbete Biologi med inriktning mot trädgårdskunskap Högskolan i Gävle <http://www.uppsater.se/uppsats/ed16233856/> (hämtat 25.2.2010).

Björck, I. (2011) *Vetenskap och hälsa* <http://www.vetenskaphalsa.se/ljusterapi-en-hjalp-mot-vinterdepression/> (hämtat 5.11.2011).

Gabrielsson, B. (2007) s. 7,9 *Trädgårdsrum i Alnarp The Hardscape Room* SLU Alnarp Examensarbetet inom Landskapsarkitektprogrammet SLU, Fakulteten för landskaps planering, trädgårds- och jordbruks vetenskap, Alnarp, 2007 http://epsilon.slu.se:8080/071011_A3editerad.pdf (hämtat 19.3.2010).

Gunnarsson, R. (2011) *Trädgårdsbelysning-effektiv och stämningfull belysning i trädgården* <http://www.dinbyggare.se/communicate/artiklar/article.aspx?id=6130>
Doc.RonnyGunnarsson Distriktslärare Sverige
<http://www.infovoice.se/fou/>(hämtat 12.8.2011 kl 12.55).

Heiskanen, Rätty, Tajakka (2006). s.10,28 *Puutarha ja Piha* del3 Weilin+Göös Oy WernerSöderström Osakeyhtiö 2006 Porvoo ISBN 951-0-30995-8(sarja)

Heimonen, K. (2009)*Kivi puutarhassa* s.30-35 Tammi Hämeenlinna ISBN 978-951-31-4439-5

Hellberg, M. (2009) *Utekök för Muurikka* Examensarbete i design och formgivning på C-nivå Högskolan Gävle för Teknik & byggd miljö <http://hig.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:231988> (hämtat 25.2.2010).

Helsingfors stads Historia Perustiedot <http://sv.uuttahelsinkia.fi/427> (hämtat 23.3.2010).

Helsingin kaupunki Rakennusvirasto (2008) *Viikonpuisto Sinebrychoffin puisto* http://www.hel.fi/wps/portal/Rakennusvirasto/Viheralueet?WCM_GLOBAL_CONTENT=/HKR/fi/Viheralueet/ (hämtat 23.3.2010).

Hjalmarsson, T. (2007) *Ljussättning av det lilla trädgårdsrummet*. Dept. of Landscape Planing, Alnarp, Examensarbeten inom trädgårdsingenjörsprogrammet vol. 2007:6. <http://ex-epsilon.slu.se:8080/archive/00001455/> (hämtat 14.3.2010).

Honkonen, J. (2008) *Kuultava hetki Arkipäivän äänestetikkaa* Musiikkitieteen Pro Gradu JyväskylänYliopisto Musiikinlaitos https://jyx.jyu.fi/dspace/URN_NBN_fi_jyu-200803031217.pdf (hämtat 4.2.2011).

Häyrynen & Alanko *Puutarha, lakriksi ja kulkue, Mistä koristepuumme ovat kotoisin Puistokadut ja istutukset* Puutarhat, puistokadut ja istutukset Suomalaisen kaupunkipuiston vaiheita, www.rakennusperinto.fi/.../Suomalaisesta_puutarhaperinteesta.pdf (hämtat 14.3.2010).

Jansson, L. (2008) *Skärmarö sjökrog- ett designförslag* Yrkesexamina på grundnivå, Högskolan i Gävle/Institutionen för matematik, natur- och datavetenskap Institutionen för Matematik, Natur och Datavetenskap <http://www.uppsatser.se/uppsats/82f93da79d/> (hämtat 24.3.2010).

Jonsson,V. (2008) s.10-13 *Rumskapande faktorer* Examensarbeten inom Landskapsingenjörsprogrammet Stockholms universitet <http://www.uppsatser.se/om/Veronica+Jonsson/>(hämtat 5.2.2010).

Järvinen, T. (2011) *Voimallinen valo* Tampereen ammattikorkeakoulu/viestinnän koulutusohjelma https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/.../Jarvinen_Tiina.pdf?... (hämtat 16.8.2011 12.13).

Karisto, M.(2001). s.95 *Horticus Fennicus* Suomen puutarhataide Viherympäristöliitto ry,Puutarhataiteen seura ryForssan kirjapaino 2001 ISBN 952-5225-13-5

Kawaguchi, Y. (2004). s.47,53 *Japanilainen puutarha* 2.uppl Plataani Oy Ltd.Singapore ISBN952-5429-05-9

Kivelä, P. (2005). s.8 *Viihtyisät pihat ja parvekkeet* Slipher B. & Oswald K. Italia 2005 Suomenkielinen laitos Kustannusosakeyhtiö Otava ISBN 951-1-19919-6

Kull, E. (2009) *En trädgård med flere funktioner* Examensarbete Biologi med inriktning mot trädgårdskunskap Högskolan i Gävle <http://www.uppsatser.se/upsats/82f93da79d/> (hämtat 30.1.2011).

Linna, A. (2006) *Stadilaisten paratiisi - Työväen kesämajakulttuuri Helsingin Vasikkasaarella* Pro gradu Talous- ja sosiaalhistoria Helsingin yliopisto Valtiotieteellinen tiedekunta Yhteiskuntahistorian laitos 1945–1964 <http://www.google.com/search?q=Stadilaisten+paratiisi&rls.fi> (hämtat 4.2.2011).

Luotonen, A. (2008) *'Oikeat häät' Yksilöllisten elämysten etsintä kollektiivisessa häärituuleissa* Pro gradu – tutkielma Helsingin yliopisto Valtiotieteellinen tiedekunta pdf <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe200902171185> (hämtat 14.3.2010).

Mattson-Sydner Y. (4/2005) *Maten upp på bordet Måltiden mer än ett näringsintag* <http://www.aldreicentrum.se/till-tidskriften/2005-2007/Nr-42005-Maten-upp-pa-bordet1/Maltiden-mer-an-ett-naringsintag/> (hämtat 3.1.2011 kl 23.45).

Museiverket 2009 *Byggda kulturmiljöer av riksintresse, Sommarbebyggelse vid ångbåtsledarna i Helsingfors* http://www.kulturmiljo.fi/read/asp/rsv_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1573 (hämtat 14.3.2010)

Museiverket 2010 *Byggda kulturmiljöer av riksintresse, Villaliv i förändring* http://weegee.espoo.fi/museot/verkko/r_huvila/rsineb.htm (hämtat 4.2.2011 kl.11.15).

Nemie, J. (2011) Magazine Ljusexperten http://www.ljusexperten.se/i/katalog/LE_Katalog_0817.pdf (hämtat 15.11.2011)

Oikkonen, A. 2011 *Hortonomi Anna väreille tilaisuus* Koti puutarha januari 2011 s.16-19

Partanen, S. (2010) *Yrityskuvaa tukeva sisustussuunnitelma* Opinnäytetyö Muotoilun koulutus Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu Joensuu <https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/7935/opari%202010.pdf?sequence=1> (hämtat 2.4.2010).

Persson, B. (2008) *Kvarndala gård- ur ett trädgårdshistoriskt perspektiv* Kandidatuppsats SLU Alnarp Landskapsarkitekt <http://ex-epsilon.slu.se:8080/archive/00002185/01/Kvarndala.pdf> (hämtat 25.2.2010).

Pohjamo, U. (2003) s. 27-30, 38-39, 86 *Kesä Salmessa-porvarillista huvilakulttuuria Oulun Toppilansalmessa* Pro gradu-tutkielma Taiteiden ja kulttuurin tutkimuksen laitos <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-2003913038> (hämtat 9.3.2010).

Palmstirena & Johanson 1999). s.62 *Träd&buskar i trädgården* Suomenkielinen laitos©Kustannusosakeyhtiö Otava Liopat 2006 Italia ISBN951-1-20752-0

Rappe, Linde'n, Koivunen, (2003). s.25 *Puisto Puutarha ja Hyvinvointi* Viherympäristöliitto ISBN 978-952-5225-57-0

Ritanen-Närhi (2010 27.3)*Oma piha* mässa Kotiliesi- lehti seminarie

Svensson, M. (10/2008) s.21 *Att gestalta en trädgård utifrån ett hälsoperspektiv* Examensarbete Biologi med inriktning mot trädgårdskunskap <http://www.uppsater.se/uppsats/71dea55668/> (hämtat 24.3.2010).

Taka-aho, M. (2005) *Luontokokemus ja henkinen hyvinvointi* Pro Gradututkielma Terveystieteiden laitos Terveyskasvatus Jyväskylän yliopisto <http://urn.fi/URN:NBN:fi:juu-2005468> (hämtat 30.1.2011).

Thell, A. (2006) s.9 *Design och förädling av en liten och kustnära trädgård* Examensarbete inom Trädgårdsingenjörprogrammet Landskapsplanering SLU Alnarp Sveriges lantbruksuniversitet [www.uppsater.se/om/design och förädling av en liten och kustnära trädgård](http://www.uppsater.se/om/design%20och%20förädling%20av%20en%20liten%20och%20kustnära%20trädgård) (hämtat 24.3.2010)

Valio *Anna elämän maistua* http://www.valio.fi/portal/page/portal/Valio/Keittokirja/Kodin_ruokajuhlat/nou_topoydan_kattaminen09082006134113 (hämtat 27.1.2011).

Viista, T. (5/2011)*Värit ja muodot puutarhassa* HAMK Hämeen ammattikorkeakoulu <https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/28419/> (hämtat 22.8.2011 18:46)

Wennerström, S. ©Ute lampor.se *Ljusexperten 5 steg till en bättre utomhusbelysning* <http://www.utelampor.se/utomhusbelysning/index.php?aid=35> (hämtat 28.8.2011 kl 11.18).

Widman, A. (2006) *Unga bestånd –en tillgång i park och landskap* Examensarbeten inom Landskapsarkitekt program Alnarp epsilon.slu.se:8080/.../Ungabestand_epsilon.pdf (hämtat 6.12.12)

Wilska, L. (2008) s.69,-87,-94 *Elävä esteettinen tunne,sopuointu ja viihtyvyys arkkitekt ref. F.Nyberg* Pro gradu – tutkielma Jyväskylän yliopisto Taiteiden ja kulttuurin tutkimuksen laitos Taidehistoria Jyväskylän yliopisto, https://jyx.jyu.fi/dspace/handle/123456789/19965URN_NBN_fi_jyu-00904201468.pdf (hämtat 9.3.2010).

Bilaga 1

Jag gör min hortonomexam för **Yrkeshögskolan Novia** **landskapsplanering** av hurdana **Trädgårdsfester** kan man hålla i Finland. Därmed är jag intresserad om av, vad ordet ger för associationer åt er?

Har gårdens prydlighet någon inverka på feststämningen

.....

I vilka samband håller man trädgårdsfester eller skulle kunna hålla fester

.....

Vad gör en fest lyckad.....

Med hurdana växter kan man inverka på festen

.....

Vilken grundläggande saker bör finnas på festen.....

Hur inverkan trädgårdens storlek till att hålla en trädgårdsfest

.....

Vad har trädgårdens form för betydelse exempel.....

Kan man inreda trädgården, med vad, ge exempel

.....

Jag håller inte trädgårdsfester, varför?.....

Hurudan betydelse har belysningen för feststämningen

.....

Vad annat kommer du på av ordet.....

Vilken slags kost hör till trädgårdsfesten.....

100m²-500m² 500m²-1500m² Större än 1500m² Höghus Radhus

Man

Kvinna

Åldern

25-35

35-45

45-55

55-65

Bilaga 2

Lopputyöni hortonomi tutkintoon teen **Yrkeshögskolan Novialle** ja aiheenani on **Puutarhajuhla**. Olen kiinnostunut tietämään mitä asioita sana tuo mieleesi.

Onko puutarhan siisteydellä merkitystä juhlatunnelman luomiseen?

.....

Minkälaisia tilaisuuksia voidaan viettää puutarhassa

.....

Mitkä asiat vaikuttavat juhlien onnistumiseen

.....

Minkälaisilla kasveilla vaikuttaisit juhlien tunnelmaan

.....

Mitkä keskeiset asiat kuuluu puutarhajuhlaan

.....

Kuinka puutarhan koko vaikuttaa puutarhajuhlien pitämiseen

.....

Mikä merkitys puutarhan muodolla on

.....

Millä tavalla voidaan puutarhaa 'sisustaa' anna esimerkkejä

.....

En pidä juhlia Miksi?.....

Minkälainen valaistus vaikuttaa juhlatunnelman luomiseen esim.

.....

Mitä muuta tulee mieleesi puutarhajuhla sanasta

.....

Minkälaisista tarjottavaa kuuluu puutarhajuhlaan

.....

Asun	100m ² -500m ²	500m ² -1500m ²	1500m ² >	kerrostalo	rivitalo
	☐	☐	☐	☐	☐

Mies	Nainen	Ikäni on	25-35	35-45	45-55	55-65
☐	☐		☐	☐	☐	☐